

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И ПРАЋЕЊЕ ЈАВНЕ ПОТРОШЊЕ

Методологија, развој и примјена Програма јавних инвестиција

Документ развијен у сарадњи са пројектом
Развој капацитета у министарствима финансија на нивоу БиХ и на
ентитетском нивоу за ефикасно управљање јавним инвестицијама

EMBASSY OF SWEDEN

Project funded by SIDA

TRIPLELINE
CONSULTING

Сарајево, октобар 2014. године

СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И ПРАЋЕЊЕ ЈАВНЕ ПОТРОШЊЕ

Методологија, развој и примјена Програма јавних
инвестиција

САДРЖАЈ

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА	6
ЛИСТА ШЕМА	6
УКРАТКО О ПЈИ	7
КОНТЕКСТ И МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ПРОГРАМА ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА ИНСТИТУЦИЈА БИХ	11
Програм јавних инвестиција и стратешки развојни оквир	11
Имплементација инструмената и процедура за средњорочно планирање у институцијама БиХ	13
Циљеви и методологија за припрему ПЈИ институција БиХ	16
РАЗВОЈНО ИНВЕСТИЦИОНИ ПРОГРАМ	21
Оперативни програм 1: Конкурентност	22
<i>Карактеристике програма</i>	22
Оперативни програм 2: Запошљавање	22
<i>Карактеристике програма</i>	22
Оперативни програм 3: Одрживи развој	23
<i>Карактеристике програма</i>	23
Оперативни програм 4: Социјална укљученост	24
<i>Карактеристике програма</i>	24
Хоризонтални циљеви стратегије	26
КЉУЧНЕ ОБЛАСТИ ЗА ДАЉЕ УНАПРЕЂЕЊЕ ПРОГРАМА ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА	29

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

БиХ	Босна и Херцеговина
ДЕП	Дирекција за економско планирање
ДОБ	Документ оквирног буџета
ЕУ	Европска унија
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
Г	Грант
ИБиХ	Институције Босне и Херцеговине
И	Институционални
ІРА	Инструмент за предприступну помоћ
К	Капитални пројекти
Кр	Кредити
КМ	Конвертибилна марка
МФТ	Министарство финансија и трезора
МСП	Мала и средња предузећа
О	Одобрени пројекти
ОП	Оперативни програм
Б	Буџет
РІМІS	Информациони систем за управљање јавним инвестицијама
ПЈИ	Програм јавних инвестиција
РС	Република Српска
СР/ССУ	Стратегија развоја и Стратегија социјалног укључивања
УН	Уједињене нације
ВС	Властита средства

ЛИСТА ШЕМА

ШЕМА 1: ПРОГРАМСКИ ПРИСТУП ПРОГРАМА ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА И ТЕСТИРАЊЕ У ОДНОСУ НА НАЦРТ СР/ССУ	11
ШЕМА 2: ВЕЗА ИЗМЕЂУ ПЈИ И ПРОЦЕСА СТРАТЕШКОГ ПЛАНИРАЊА И БУЏЕТИРАЊА – ПЈИ КАО ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРОГРАМИРАЊЕ ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА	12
ШЕМА 3: ВЕЗА ИЗМЕЂУ ПЈИ И ПРОЦЕСА СТРАТЕШКОГ ПЛАНИРАЊА И БУЏЕТИРАЊА – ПЈИ КАО ИНСТРУМЕНТ ЗА СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ	12
ШЕМА 4 ВЕЗА ИЗМЕЂУ РІМІS-А И ВРМІS-А У ИНТЕГРИСАНОМ СИСТЕМУ ФИНАНСИЈСКОГ УПРАВЉАЊА РЕАЛИЗАЦИЈОМ СТРАТЕГИЈА И ПЛАНОВА	15
ШЕМА 5: ОКВИР ЗА ПРИПРЕМУ ПРОГРАМА ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА У 7 КОРАКА	17

УКРАТКО О ПЈИ

ШТА ЈЕ ПРОГРАМ ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА?

Програм јавних инвестиција је инструмент за идентификацију, формулацију и праћење свих пројеката који се дјелимично или потпуно финансирају из јавних извора средстава – буџета, кредита и донација.

КО ПРИПРЕМА ПРОГРАМ ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА?

Програм јавних инвестиција припремају надлежна министарства финансија за Институције БиХ, Федерацију БиХ, Републику Српску и Брчко дистрикт. Министарство финансија и трезора БиХ једном годишње обједињује три ПЈИ у ПЈИ БиХ.

ЗА ШТА СЛУЖИ ПРОГРАМ ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА?

Кроз континуиран развој и користећи синергетске ефекте повезивња са напретцима у области стратешког планирања и управљања буџетом, ПЈИ добија нове функције: израду и праћење имплементације дугорочних и средњорочних планова Савјета министара и влада ентитета, праћење пројеката који се финансирају из кредита кроз систем за праћење јавног дуга и идентификацију приоритетних пројеката за финансирање из IPA и других донаторских програма.

Имплементација ових функција ПЈИ омогућена је Одлуком о поступку средњорочног планирања, праћења и извјештавања у институцијама Босне и Херцеговине Савјета Министара БиХ из аугуста 2014 г. и у званичној је примјени за институције БиХ од 2015 године.

КОМПОНЕНТЕ ПРОГРАМА ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА

ПЈИ се састоји из Развојно инвестиционог програма, који обухвата пројекте који директно доприносе социјалном или економском развоју и Програма развоја административно-техничких капацитета који немају директан утицај на социо-економски развој.

ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ ЗА УПРАВЉАЊЕ ЈАВНИМ ИНВЕСТИЦИЈАМА - PIMIS

За управљање јавним инвестицијама развијен је посебан софтверски пакет PIMIS (Public Investment Management Information System). PIMIS омогућава on-line идентификацију пројеката у стандардизованом формату. Подаци о пројектима су кроз PIMIS Web апликацију доступни путем интернета (www.mft.gov.ba) свим заинтересованим корисницима.

ПЛАНОВИ ЗА РАЗВОЈ ПРОГРАМА ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА

Развој ПЈИ је усмјерен у правцу изградње хармонизованог система који подржава израду средњорочних планова развоја и праћења финансијске имплементације планова и стратегија на државном нивоу.

Планирано је да Програм јавних инвестиција ускоро обухвати све пројекте за које се користе или се планира кориштење јавних средстава на свим нивоима власти и омогући квалитетну приоритизацију пројекта и оптималну алокацију средстава.

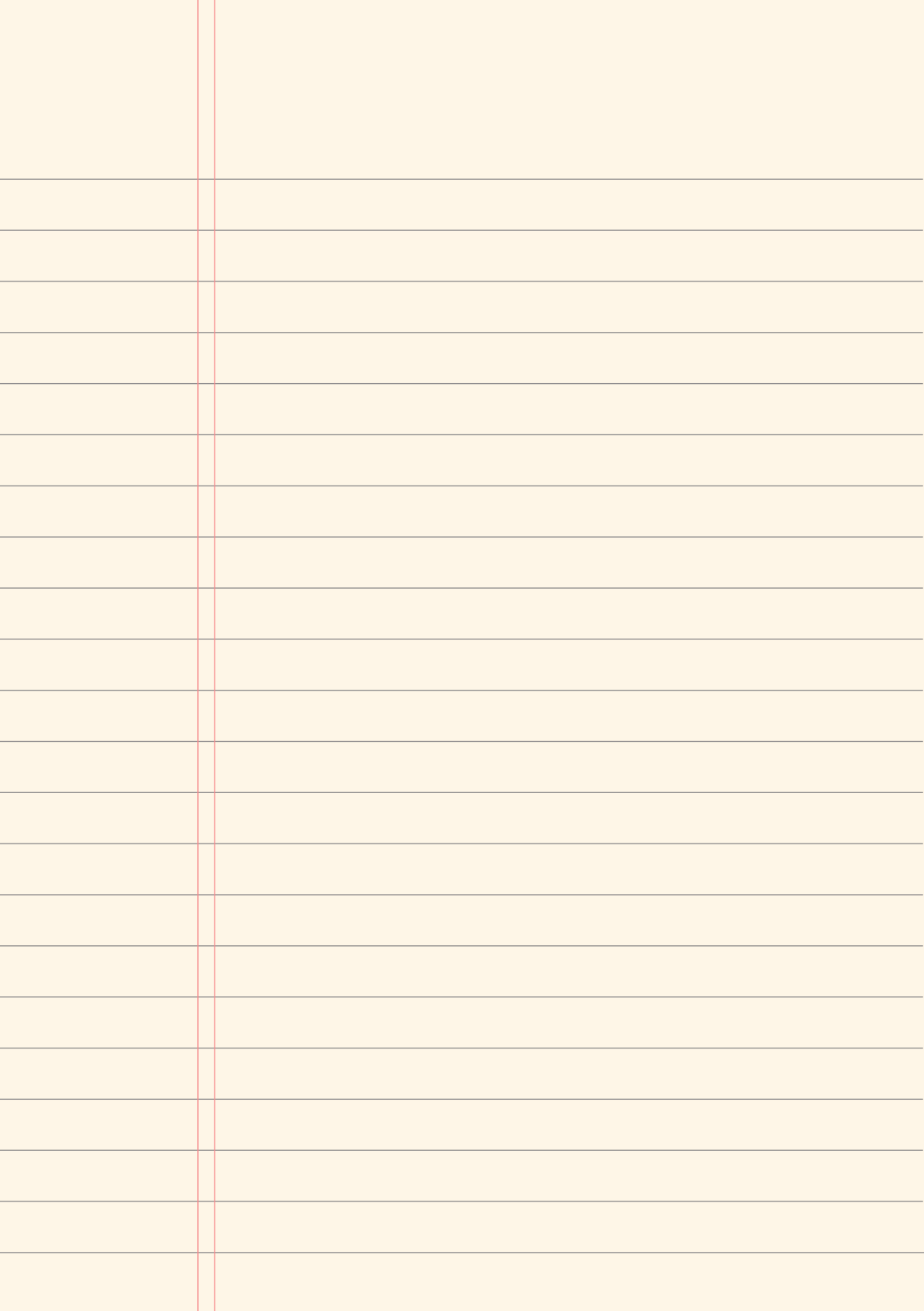
ПАРТНЕРИ ЗА РАЗВОЈ ПРОГРАМА ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА

Развој ПЈИ се одвија уз веома динамичну сарадњу министарстава финансија на државном и ентитетском нивоу. Активно учешће у развоју ПЈИ имају и друге институције на БиХ и ентитетском нивоу као што су ДЕП, ДЕИ, Завод за програмирање развоја ФБиХ, Министарство за економске односе и регионалну сарадњу Републике Српске и институције Брчко дистрикта БиХ. Интензивна сарадња је остварена и са комплементарним пројектима из области јавних финансија и стратешког планирања који се финансирају од стране ЕУ и UNDP-а.

Значај развоја ПЈИ је препознат од стране развојних партнера БиХ који су до сада пружили значајну подршку кроз техничку помоћ - DFID и ADA и развој софтвера, Краљевина Холандија. Посебно је значајна текућа подршка Шведске агенције за развојну сарадњу Sida-е којом је омогућен симултан и синхронизован развој ПЈИ у министарствима финансија у ентитетима и на државном нивоу и повезивање ПЈИ са процесом стратешког средњорочног планирања.

КОНТЕКСТ И МЕТОДОЛОГИЈА

КОНТЕКСТ И МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ПРОГРАМА ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА ИНСТИТУЦИЈА БИХ

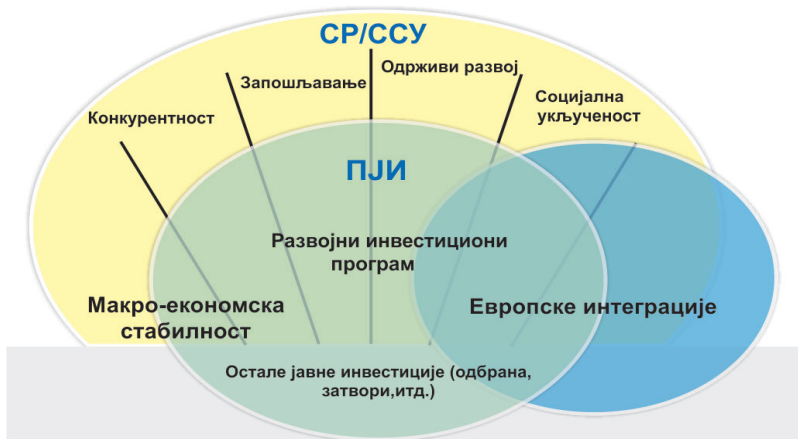
Програм јавних инвестиција и стратешки развојни оквир

Програм јавних инвестиција институција БиХ (ПЈИ институција БиХ) се припрема у формату развојног документа ради стварања претпоставки за постепено увођење система средњорочног финансијског планирања инвестиција у складу са стратешким плановима развоја и средњорочним плановима институција Савјета Министара БиХ.

У недостатку усвојених стратешких планова развоја на свим нивоима, тестирање нове структуре ПЈИ институција БиХ урађено је само за Институције БиХ. У сарадњи са Дирекцијом за економско планирање структура развојног дијела ПЈИ институција БиХ је прилагођена да прати структуру стратешких циљева Нацрт Стратегије развоја и Нацрт Стратегије социјалног укључивања (СР/ССУ).

Пројекти у ПЈИ институција БиХ су класификовани по развојном критерију на основу којег је из ПЈИ институција БиХ издвојен Развојно инвестициони програм, који обухвата пројекте који директно доприносе социјалном или економском развоју Босне и Херцеговине. Остали пројекти којима се у различитим аспектима унапређују услови рада институција кроз инвестиције у изградњу административно-техничких капацитета, али немају директан утицај на социо-економски развој, обухваћени су збирним прегледом ПЈИ институција БиХ. Развојно инвестициони програм се базира на програмској структури од 4 оперативна програма,¹ који су у циљу тестирања нове методологије дефинисани у складу са основним стратешким циљевима Нацрта СР/ССУ. (Шема 1).

ПЈИ
омогућава
преглед и
праћење
развојних
инвестиција
по
стратешким
циљевима и
результатима

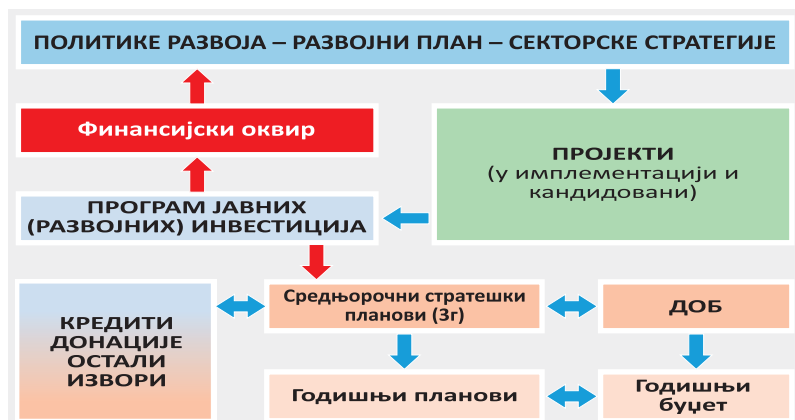
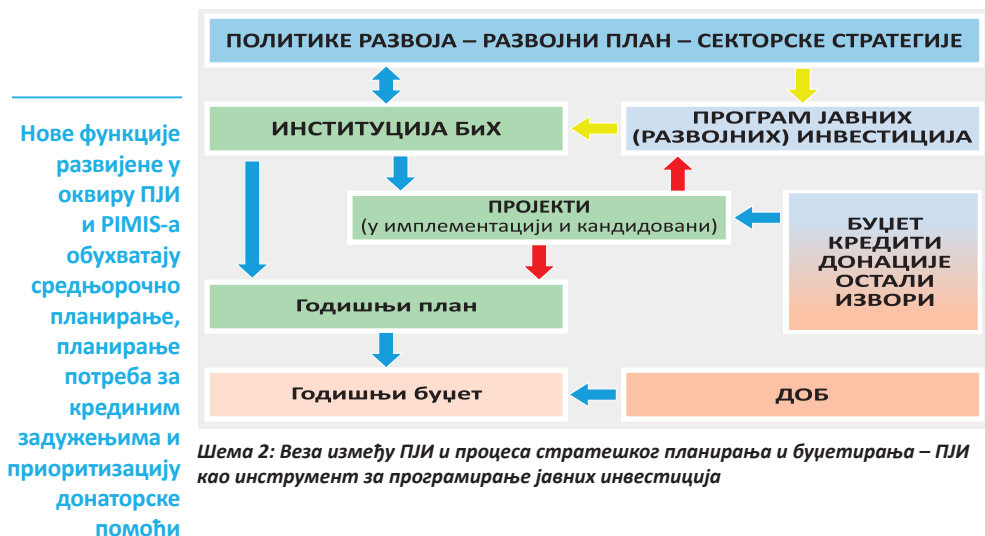
Шема 1: Програмски приступ Програма јавних инвестиција и тестирање у односу на Нацрт СР/ССУ

¹Конкурентност, Запошљавање, Одрживи развој и Социјална укљученост

Истовремено са увођењем нове структуре ПЈИ која омогућава идентификацију и праћење развојних пројеката, Министарство финансија и трезора БиХ је додатно доградило ПЈИ у инструмент за управљање процесом стратешког планирања за институције БиХ.

Шеме 2 и 3 илуструју развој ПЈИ-а у овом правцу.

У Шеми 2 приказано почетно стање прије почетка развоја ПЈИ. Обухват пројеката је био ограничен и везе ПЈИ са процесом стратешког планирања и буџетирања су биле успостављене само за мали дио укупне јавне потрошње.

У Шеми 3 приказан је ПЈИ као инструмент за развојно и средњорочно планирање са оперативним функцијама у институцијама БиХ на два нивоа.

На првом нивоу све текуће и планиране активности институција се дефинишу кроз пројекте у складу са структуром прописаном у ПЈИ за идентификацију пројеката. Пројекти се дефинишу тако да су усмјерени на реализацију циљева развоја у складу са стратешким развојним оквиром БиХ, а процијењена средства за њихову реализацију представљају финансијски оквир за имплементацију тих стратегија.

Након уноса информација о пројектима у ПЈИ путем специјално развијеног софтвера PIMIS, могућ је cjеловит преглед и праћење свих активности и пројеката потребних за реализацију стратешких циљева.

На другом нивоу, ПЈИ омогућава институцијама да из скупа пројеката дефинисаних за реализацију дугорочних стратегија дефинишу приоритетне пројекте који ће се имплементирати у оквиру средњорочних (трогодишњих) планова институција. Овако дефинисани Средњорочни планови развоја су у потпуности усаглашени са ДОБ-ом и другим изворима финансирања а ПЈИ пружа конзистентан оквир за њихову израду и финансијско праћење реализације.

На основу средњорочних планова институције дефинишу годишње планове рада чија се реализација прати кроз системе који су развијени у оквиру буџетског планирања и праћења и кроз друге системе за финансијско праћење који су развијени за поједине изворе. Тако ће се пројекти који се финансирају из кредита моћи финансијски пратити у системима за управљање дугом, пројекти из ЕУ интеграција у системима развијеним у ту сврху и тако даље.

Имплементација инструмената и процедура за средњорочно планирање у институцијама БиХ

Овај модел је Одлуком о поступку средњорочног планирања, праћења и извјештавања у институцијама Босне и Херцеговине, Савјета Министара БиХ из августа 2014. године у званичној примјени за институције БиХ.

Одлуком је МФТ БиХ добило мандат за пружање стручне подршке институцијама на изради средњорочних планова на основу система развијених са управљање јавним инвестицијама. PIMIS је одређен као информациони систем за управљање јавним/развојним инвестицијама, који омогућава свим буџетским корисницима - институцијама Босне и Херцеговине мрежни приступ за планирање и праћење свих пројеката/програма који су дефинисани Стратешким оквиром и средњорочним и годишњим плановима и доприносе реализацији развојних циљева.

Одлуком
Савјета
Министара
из августа
2014., ПЈИ и
PIMIS ће од
2015. године
представљати
основне
инструменте
за израду
и праћење
извршења
средњорочног
програма
рада Савјета
министара и
средњорочних
планова рада
институција
БиХ

Увођење у ФБиХ/кантоне је у току и основе овог модела су уграђене у нацрте нових прописа о управљању јавним инвестицијама и стратешком планирању. У Републици Српској је модел још у фази дискусије између кључних институција.

Закључак Савјета министара БиХ

Савјет министара БиХ је на својој 94. сједници одржаној 09.05.2014. године усвојио Информацију о успостављеном Информацијском систему за управљање јавним инвестицијама (PIMIS) и с тим у вези донио сљедеће закључке :

- Сви корисници буџета институција БиХ задужени су да планирање и кандидовање пројеката обављају on-line путем електронског Обраца за идентификацију, пријаву и праћење пројеката/програма у PIMIS систему.
- Истовремено, сви буџетски корисници односно институције БиХ су обавезни унијети све своје пројекте у PIMIS систем путем Обраца без обзира на њихову врсту, тип, статус, извор и начин финансирања, те их редовно ажурирати.

Специјално развијен софтвер PIMIS омогућава формулацију и праћење развојних пројеката и других облика јавне потрошње у јединственом оквиру

PIMIS

Као информациона подршка тренутним и планираним функцијама ПЈИ -а, Министарство финансија и трезора БиХ је у сарадњи са Министарством финансија Републике Српске и Федералним министарством финансија, развило и увело у употребу нови информациони систем за управљање јавним инвестицијама PIMIS² и нови Образац за идентификацију, пријаву и праћење пројеката/програма (ИП образац). PIMIS је доступан на www.mft.gov.ba

Образац за идентификацију, пријаву и праћење пројеката/ програма је направљен да задовољи највише стандарде планирања јавних/ развојних инвестиција. Образац омогућава прикупљање података од значаја за процес стратешког развојног планирања као и за процес европских интеграција.

PIMIS омогућава стандардизовану презентацију и приоритизацију пројеката у оквиру институције, праћење финансијске имплементације и извјештавање у више стандардних и специјалних корисничких формата.

²Public Investment Management Information System

Новим информационим системом омогућено је и попуњавање Обрасца за идентификацију, пријаву и праћење пројеката/ програма у електронској форми, on-line. PIMIS значајно унапређује комуникацију између буџетских корисника и министарства финансија, а тиме и праћење и контролу података о пројектима.

Повезивањем PIMIS-а са информационим системом за планирање и управљање буџетом BPMIS³, оствариће се интеграција система финансијског праћења пројеката на свим нивоима планирања.

Шема 4 илуструје везу између PIMIS-а и BPMIS-а.

Исти метод израде ПЈИ је могуће примијенити у ентитетима, Брчко дистрикту БиХ и Институцијама БиХ и на тај начин објединити податке о текућим и планираним развојним пројектима из програма јавних инвестиција за Босну и Херцеговину. Обједињени подаци о инвестицијама у социјални и економски развој сврстаним по стратешким циљевима развоја представљаће добру основу за трансформацију Програма јавних инвестиција у Национални развојни план.

³Budget Planning and Management Information System

Циљеви и методологија за припрему ПЈИ институција БиХ

Методологија израде ПЈИ институција БиХ има за циљ омогућити поступно остваривање сљедећих циљева:

- Повезивање са макроекономским и секторским стратегијама и провођење договорених политика у програме и пројекте;
- Координацију и усмјеравање вањских извора финансирања у приоритетне области развоја;
- Боље управљање јавним финансијама кроз усклађеност са процесом планирања буџета;
- Стварање оквира за припрему, имплементацију и праћење пројеката.

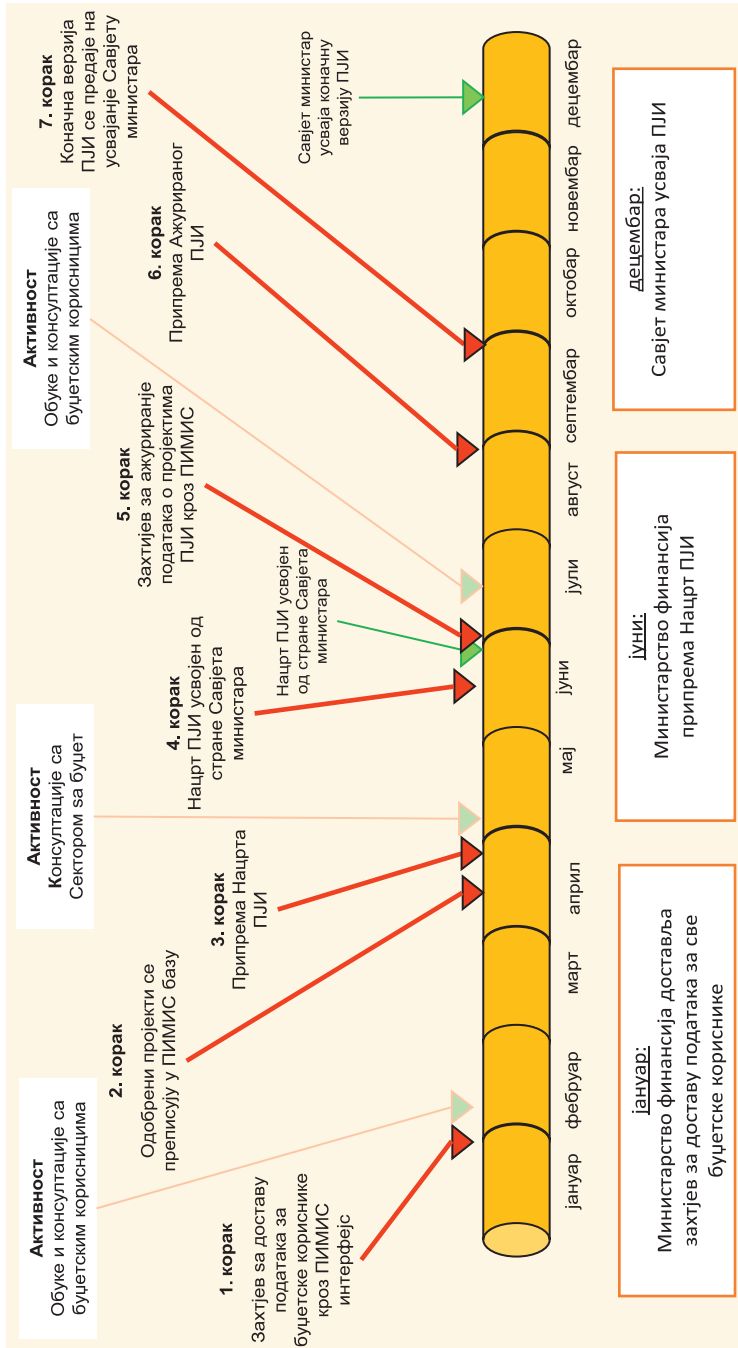
Основне карактеристике ПЈИ институција БиХ су:

Календар припреме ПЈИ је усаглашен са потребама система за средњорочно планирање и са календаром припреме буџета

- Оквир планирања улагања од 3 године у складу са периодом одређеним за припрему Документа оквирног буџета;
- Усаглашеност календара припреме Програма јавних инвестиција са календаром за припрему Документа оквирног буџета;
- Флексибилност – припрема се сваке године по “rolling” систему;
- Класификација пројеката према извјесности финансирања – посебно су представљени пројекти за које су одобрена средства, за разлику од пројеката који одражавају планове и будуће захтјеве буџетских корисника за финансирањем пројеката;
- Усаглашеност одобрених и планираних пројеката са средствима планираним Документом оквирног буџета;
- За прву годину трогодишњег периода ПЈИ институција БиХ укључује само пројекте који су јасно формулисани и имају осигурано финансирање;
- За остале године ПЈИ институција БиХ укључује пројекте који су јасно формулисани, те испуњавају развојне и логичке критерије;
- Тестирана је веза између одобрених и кандидованих пројеката јавних инвестиција са стратешким циљевима из Нацрта СР/ССУ и секторским/институционалним стратешким плановима;
- Уведен је метод за одређивање приоритизације пројеката за институције које кандидују пројекте за ПЈИ институција БиХ

Оквир за припрему ПЈИ институција БиХ дефинисан је у седам основних корака приказаних у шеми бр. 5.

Шема 5: Оквир за припрему Програма јавних инвестиција у 7 корака

Корак 1:

До 31. јануара сваке године Министарство финансија и трезора/Сектор за координацију међународне економске помоћи (у даљем тексту Министарство) доставља буџетским корисницима Захтјев за доставу података за припрему Приједлога ПЈИ институција БиХ. Образац и инструкција за попуњавање су саставни дио PIMIS апликације и доступни су on-line.

На основу Инструкције за попуњавање Обрасца Сектор за координацију међународне економске помоћи организује серију обука и пружа помоћ буџетским корисницима код идентификације и пријаве пројеката. Обуке се организују као заједничке радионице и као појединачна подршка буџетским корисницима.

Корак 2:

До 15. априла Министарство одобрава достављене податке о пројектима и даје налог за препис пројеката у PIMIS.

Корак 3:

Од 28. априла Министарство почиње припрему Приједлога програма јавних инвестиција и обављају се консултације са Сектором за буџет ради усаглашавања финансијских података о пројектима са подацима из Нацрта ДОБ-а.

Корак 4:

До 15. јуна Министарство доставља Приједлог програма јавних инвестиција институција БиХ Савјету министара БиХ на усвајање. До 30. јуна Савјет министара БиХ усваја Приједлог ПЈИ институција БиХ. Усвојени Приједлог ПЈИ институција БиХ објављује се на web страници Министарства финансија и трезора.

Корак 5:

До 1. Јула Министарство шаље буџетским корисницима Захтјев за ажурирање података са роком за доставу података до 1. августа. У том периоду Министарство обавља додатне консултације са буџетским корисницима око ажурираних података о пројектима.

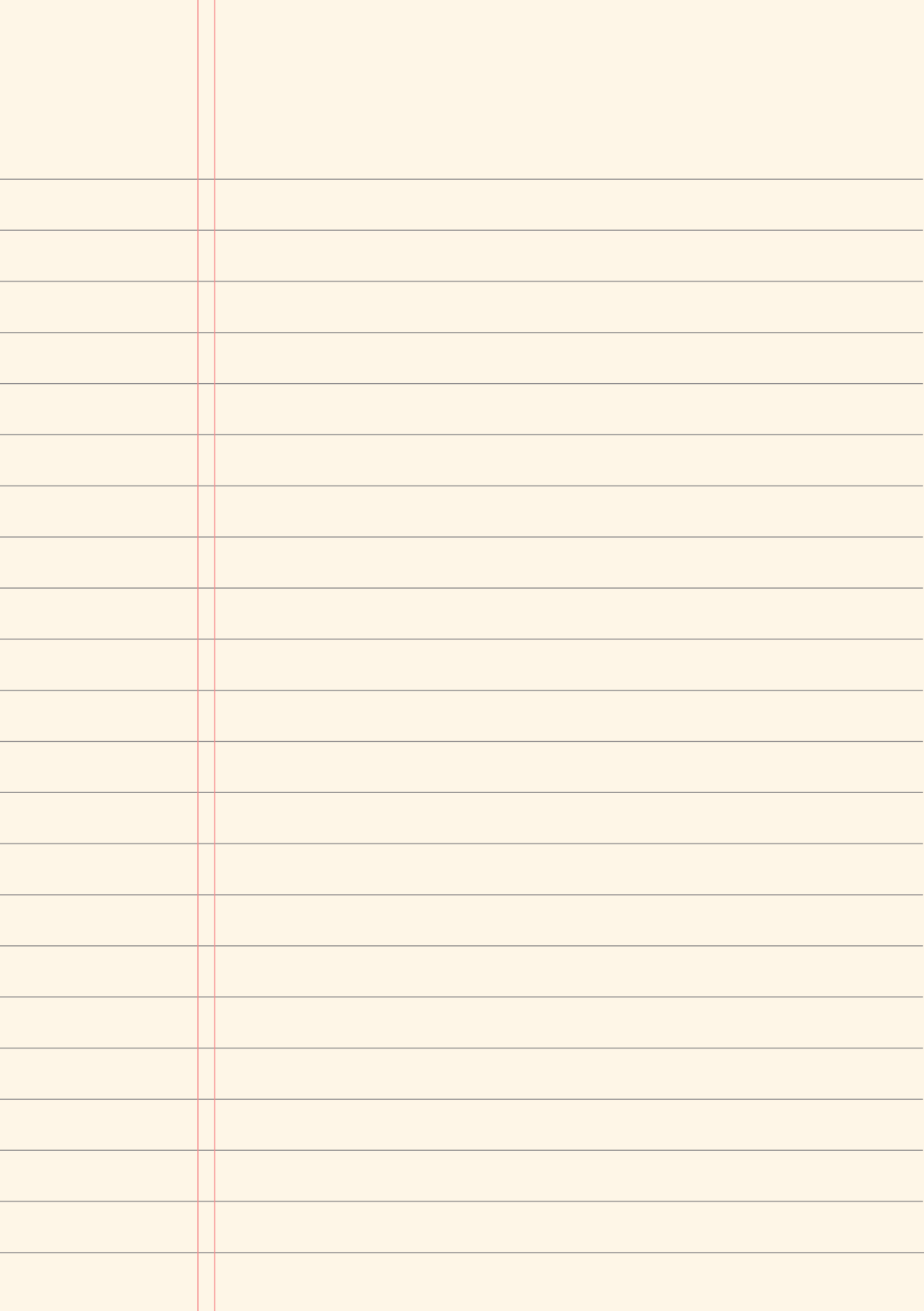
Корак 6:

Од 1. септембра, након што буџетски корисници у складу са календаром за припрему буџета доставе захтјеве Сектору за буџет институција БиХ, у складу са дефинисаним буџетским ограничењима, Министарство почиње припрему Ажурираног приједлога ПЈИ институција БиХ.

Корак 7:

До 1. октобра Министарство предаје Ажурирани приједлог ПЈИ институција БиХ, као коначну верзију, Савјету министара БиХ на усвајање.

**РИП
РАЗВОЈНО
ИНВЕСТИЦИОНИ
ПРОГРАМ**

РАЗВОЈНО ИНВЕСТИЦИОНИ ПРОГРАМ⁴

Развојно инвестициони програм дио је ПЈИ којим се дефинишу развојни пројекти за реализацију стратешких економских и социјалних циљева. У програму, развојни пројекти су сврстани према стратешким циљевима из Нацрта Стратегије развоја БиХ и Нацрта Стратегије социјалног укључивања (СР/ССУ). За сваки од кључних стратешких циљева из Нацрта СР/ССУ дефинисан је по један Оперативи програм (ОП). Тако се Развојно инвестициони програм састоји од сљедећа 4 Оперативна програма:

- ОП 1: Конкурентност
- ОП 2: Запошљавање
- ОП 3: Одрживи развој
- ОП 4: Социјална укљученост

Повезивањем пројеката из ПЈИ институција БиХ са стратешким циљевима развоја омогућена је и израда прелиминарног Финансијског оквира Нацрта СР/ССУ, а тиме и створена основа за финансијско праћење реализације стратегија. Поред тога, повезивање пројеката из ПЈИ институција БиХ са стратешким плановима доприноси и изградњи критерија за одлучивање о будућим пројектима и алокацији развојних средстава на пројекте јавних инвестиција.

Садржај будућег Националног развојног плана, који је основ за израду стратешког оквира за коришћење IPA фондова и напредак у процесу Европских интеграција, засниваће се на пројектима из Програма јавних инвестиција који доприносе реализацији стратешких развојних циљева. У том контексту Програм јавних инвестиција треба представљати и један од кључних референтних докумената за израду Националног развојног плана.

⁴Израђен на тестној основи на основу предложених стратешких циљева из Нацрта СР/ССУ БиХ

Оперативни програм 1: Конкурентност

Карактеристике програма

Оперативни програм Конкурентност садржи четири подпрограма у складу са циљевима и подциљевима Нацрта СР/ССУ :

1. Кластери
2. Компетентност људских ресурса
3. Научно-технолошка и пословна инфраструктура
4. Јединствен економски простор

Подпрограм „Кластери“се односи на развој иновативних технологија, вјештина упосленика, мапе кластера и дефинисање политика развоја кластера.

Подпрограм „Компетентност људских ресурса“ односи се на проблем недовољно образоване радне снаге и побољшање образовног система од најнижег до највишег нивоа, кроз пораст укључености у образовање, побољшањем перформанси образовног система и укључивања БиХ дијаспоре у развојне процесе у земљи.

Подпрограм „Научно-технолошка и пословна инфраструктура“ односи се на јачање иновативно технолошких активности и повезивање са предузећима, јачање савремене научно технолошке базе која подразумејева и адекватна финансијска улагања.

Подпрограм „Јединствен економски простор“односи се на унапређење јединственог економског простора прије свега кроз прихватање ЕУ правила и стандарда, те укључивање БиХ у шире регионално и ЕУ тржиште, чиме ће се превазићи проблем успостављања јединственог економског простора унутар БиХ. На овај начин се стварају предуслови снажнијег економског и друштвеног развоја у БиХ и превазилази проблем апсорпцијских могућности веома малог и платежно инфериорног тржишта.

Оперативни програм 2: Запошљавање

Карактеристике програма

Оперативни програм Запошљавање садржи три подпрограма у складу са циљевима и подциљевима Нацрта СР/ССУ :

1. Развој МСП и отварање нових радних мјеста
2. Функционисање тржишта рада и активне мјере запошљавања
3. Побољшање вјештина на тржишту рада, струковног образовања и тренинга

Подпрограма „Развој МСП и отварање нових радних мјеста“ односи се на рјешавање проблема неповољног амбијента за развој предузетништва и недостатака за брзи развој МСП, неразвијене предузетничке културе, ниског броја МСП по глави становника у БиХ, те потребе за генерисањем значајног броја радних мјеста путем развоја МСП.

Подпрограма „Функционисање тржишта рада и активне мјере запошљавања“ садржи пројекте којима се утиче на стварање флексибилног амбијента запошљавања, развијање система финансирања активних мјера запошљавања, те ублажавање дугорочне незапослености.

Подпрограма „Побољшање вјештина на тржишту рада, струковног образовања и тренинга“ односи се на потребу за повећањем нивоа знања о предузетништву и развој предузетничке културе кроз све видове образовања.

Оперативни програм 3: Одрживи развој

Карактеристике програма

Оперативни програм Одрживи развој садржи три подпрограма у складу са циљевима и подциљевима Нацрта СР/ССУ :

1. Пољопривреда, производња хране и рурални развој
2. Екологија и развој енергетских потенцијала
3. Транспорт и комуникације

У подпрограму „Пољопривреда, производња хране и рурални развој“ укључени су пројекти којима се дефинишу будући правци развоја Сектора, у складу са ЕУ политикама пољопривреде. Пројекти се такође односе на развој пољопривреде на бази коришћења природних конкурентских предности, модернизацију пољопривредне производње у циљу повећања ефикасности, конкурентности и концепта одрживог развоја руралног подручја.

Подпрограма Екологија и развој енергетских потенцијала односи се на неопходност остваривања економског раста заједно са побољшаном квалитетом живота. У процесу приближавања БиХ Европској унији, питања околиша постају све значајнија. То подразумијева транспозицију законодавства као и одговарајући институционални капацитет за спровођење промјена у складу са стандардима ЕУ. Такође је нужно имати у виду енергетску будућност са аспеката сигурности снабдијевања и одрживог искориштавања постојећих извора енергије.

Подпрограма „Транспорт и комуникације“ односи се на оптималан развој свих видова транспорта, усклађивање са ЕУ транспортном политиком, те на тај начин постизање задовољавајућег нивоа свих услуга уз достигнуће промовисаног и практично примјенљивог интермодалног транспорта и система интелигентног транспорта (ИТС), као највиших облика модерног и економичног транспорта. Поред овог, нужно је усмјерити развој модерних комуникационих система који су инфраструктура будућности за пренос информација и знања, што представља предуслов за повећање конкурентности и запослености.

Такође је нужно имати у виду енергетску будућност са аспеката сигурности снабдијевања и одрживог искориштавања постојећих извора енергије.

Оперативни програм 4: Социјална укљученост

Карактеристике програма

Оперативни Програм Социјална укљученост садржи шест подпрограма у складу са циљевима и подциљевима СР/ССУ :

1. Социјална политика у функцији запошљавања
2. Побољшати положај породица са дјецом
3. Побољшати образовање
4. Побољшати здравствену заштиту
5. Побољшати пензиону политику
6. Побољшати положај особа са инвалидитетом

Подпрограма „Социјална политика у функцији запошљавања“ односи се на реформу система социјалне заштите и тежиште ставља на развој вјештина појединца и пружање подршке на путу до запошљавања и економског осамостаљења. Социјалну заштиту повезујемо са запошљавањем као примарном подлогом социјалног укључивања и активне социјалне заштите.

Подпрограма „Побољшати положај породица са дјецом“ се односи на побољшање положаја породица са дјецом као платформе за побољшање социјалног развоја дјетета. Положај дјете се разматра у контексту сиромаштва и то различитих врста лишености (у исхрани, здравственој њези, образовању и сигурности у току дјетињства), активности родитеља/ хранитеља (запослен/незапослен), образовног нивоа родитеља, припадност скупини националних мањина (ромска популација), инвалидност дјетета, недостатак родитељске бриге/његе, насиља у породица што може имати дугорочне посљедице међугенерациског пријеноса сиромаштва, склоности ка криминалитету и западању у различите облике овисности.

Подпрограм „Побољшати образовање“ се односи на побољшање компетенција популације те већи обухват становништва образовањем кроз редовне видове образовања, квалитетно и доступно предшколско образовање, увођење и развој концепта цјеложивотног учења.

Подпрограм „Побољшати здравствену заштиту“, узима у обзир неповољне демографске трендове (старење популације и низак раст популације) и ниску стопу формалне запослености, адресира неповољан однос броја запослених који уплаћују доприносе и броја здравствено осигураних лица у односу на земље у региону, недовољну покривеност здравственим осигурањем, значајне разлике између ентитета и кантона у Федерацији БиХ у погледу покривености здравственим осигурањем, низак ниво потрошње „per capita“ у односу на земље у региону, висок удио партиципације у укупној потрошњи на здравствене услуге, те неповољна структура потрошње у сектору здравство, од чега су издвајања на превентивне програме доста ниска док су издвајања на услуге куративне и рехабилитационе њега висока.

Подпрограм „Побољшати пензиону политику“ односи се на потребу за креирање дугорочно одрживог система пензионог/мировинског инвалидског осигурања, постизање адекватног нивоа мировина/пензија и бољег животног стандарда умировљеника.

Подпрограм „Побољшати положај особа са инвалидитетом“ се односи на пружање подршке лицима са инвалидитетом која према УН конвенцији укључује лица са дугорочним физичким, менталним, интелектуалним или чулним умањеним способностима која у интеракцији са различитим баријерама могу отежати његово пуно учешће у друштву.

Хоризонтални циљеви стратегије

Хоризонтални циљеви Нацрта СР/ССУ су циљ Макроекономска стабилност и циљ Европске интеграције. Ови циљеви хоризонтално доприносе укупном социо-економском развоју и ради тога нису сврстани у Оперативне програме.

Циљ Макроекономска стабилност садржи три подциља:

1. Развој финансијских тржишта
2. Вањски сектор
3. Јавне финансије

Подциљ „Развој финансијских тржишта“ односи се на потребу за одржавањем стабилности и даљем развоју и диверзификацији финансијског сектора и финансијских инструмената. Ово се првенствено односи на развој некомерцијалних јавних обвезница, модернизацију финансијских регулатора и супервизије у складу са међународним стандардима уз нагласак постизања оптималне равнотеже између трошкова и користи регулације.

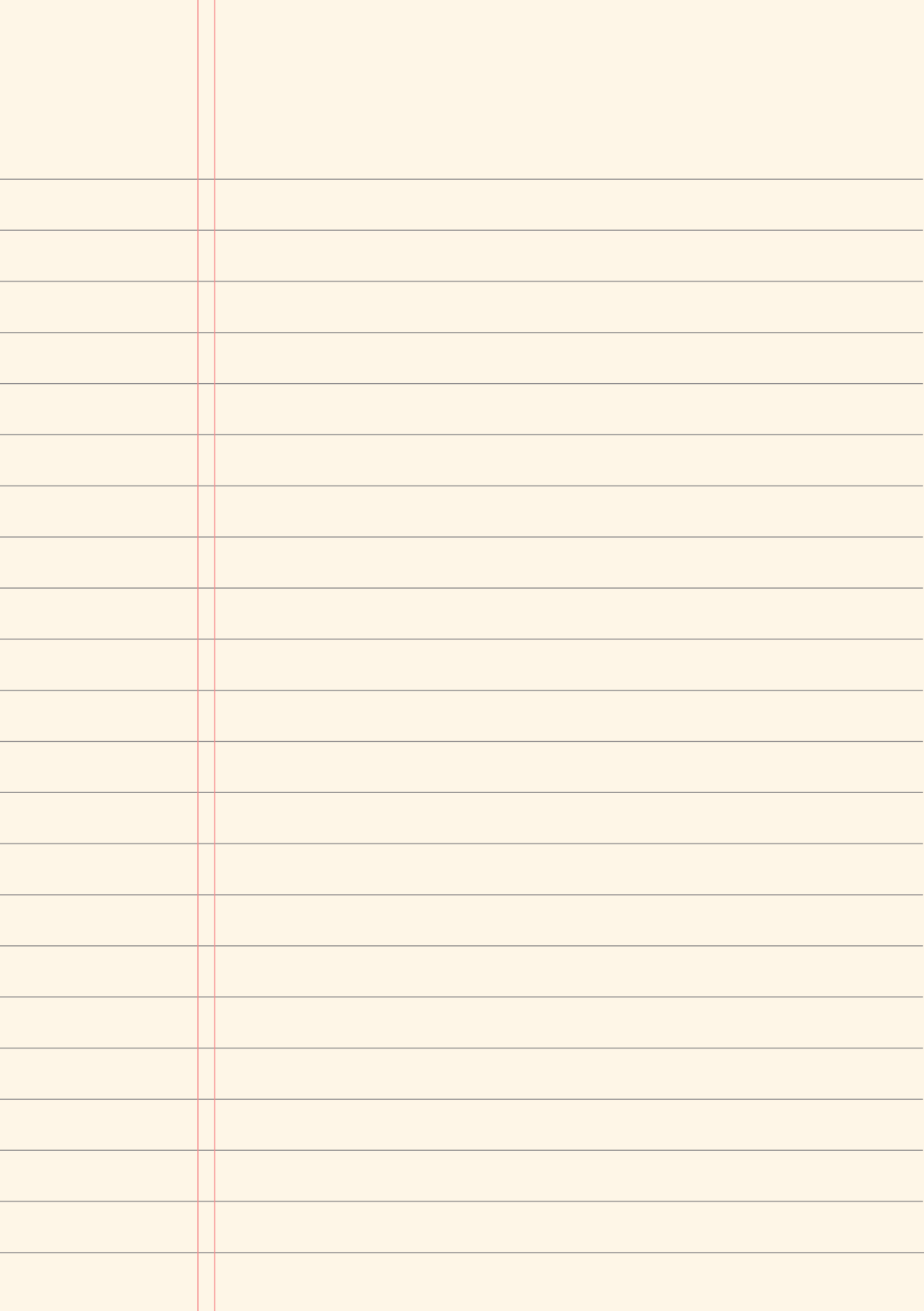
Подциљ „Вањски сектор“ односи се на потребу за изградњом институција и инструмената подршке извозу и увозу, адекватан развој компетенција као предуслов за повећање извоза, као и јачање свијести потрошача у БиХ о потреби смањења увозне овисности и квалитету домаћих производа као допринос смањењу спољнотрговинског дефицита.

Подциљ „Јавне финансије“ односи се на модернизацију порезних администрација у БиХ у складу са стандардима ЕУ, у циљу доприноса повећању ефикасности рада управа, уклањању фискалних препрека, смањењу оперативних трошкова и избјегавање плаћања пореза, као и смањењу трошкова поштовања порезних прописа од стране порезних обвезника, што је од велике важности за одржавање ликвидности предузећа и конкурентност истих.

Циљ Европске интеграције

Јавне инвестиције које доприносе циљу Нацрта СР/ССУ Европске интеграције су интегрисане у оквиру горе описана четири Оперативна програма Развојно инвестиционог програма.

ЕВОЛУЦИЈА ПЈИ

КЉУЧНЕ ОБЛАСТИ ЗА ДАЉЕ УНАПРЕЂЕЊЕ ПРОГРАМА ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА

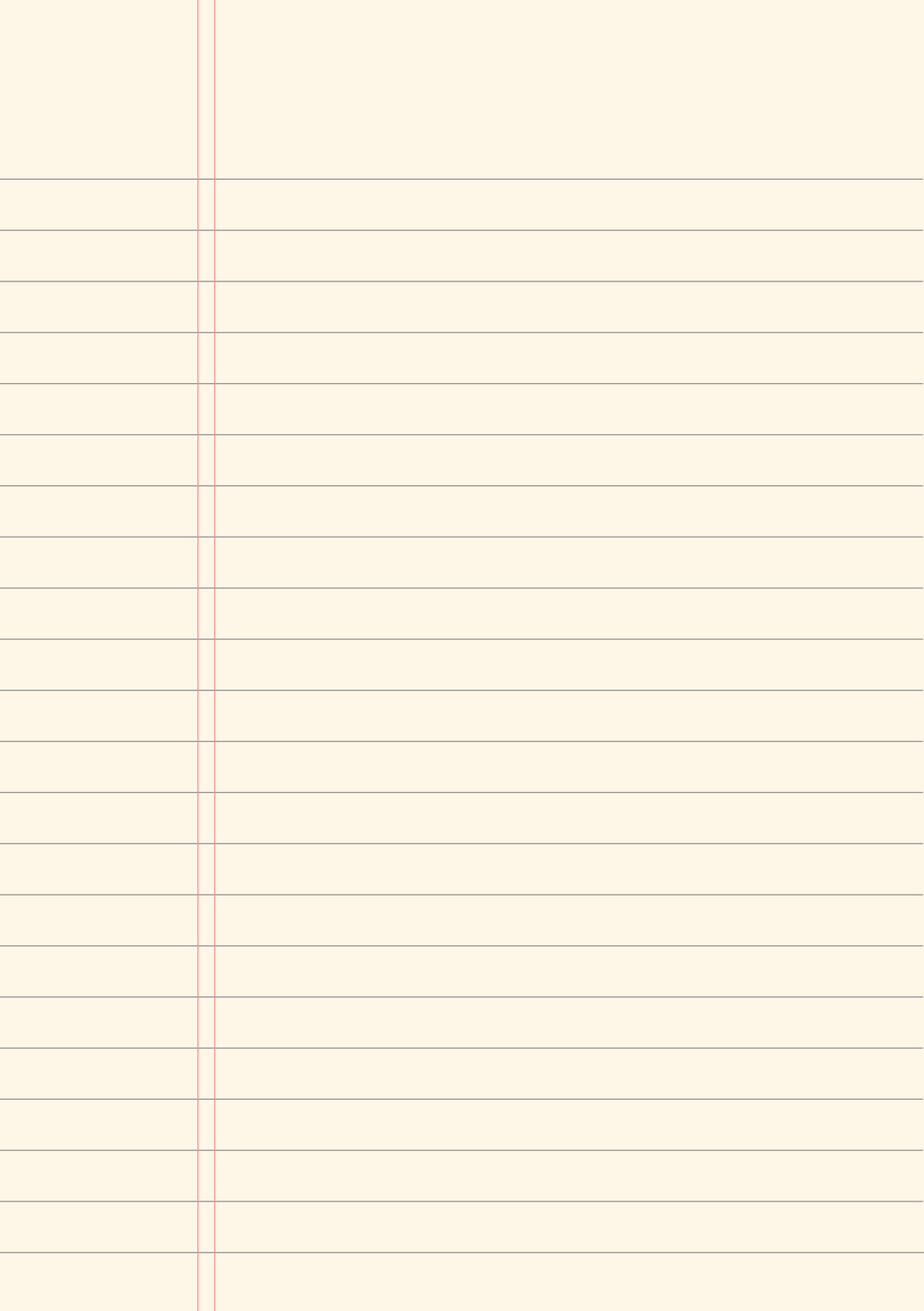
Даљим унапређењем Програма јавних инвестиција и његовом постепеном трансформацијом у инструмент за финансијско праћење реализације дугорочних и средњорочних програма/планова рада и коначно у Национални развојни план, садржај овог документа ће све више одражавати развојне инвестиционе приоритете конзистентне са средњорочним програмом рада Савјета Министара и плановима рада Институција БиХ, као и стратешким оквиром у оквиру којих се ти планови дефинишу (Шема 3).

Један од основних предуслова за остварење овог циља је даље унапређење процеса стратешког планирања и програмског буџетирања на државном нивоу и на нивоу ентитета, Дистрикта Брчко и кантона као и капацитета институција за квалитетно утврђивање и формулацију развојних пројеката и планирање расхода.

Допринос овом процесу у домену одговорности три министарства финансија и Дирекције за финансије Брчко дистрикта БиХ укључује:

- Даље унапређење стратешких смјерница за планирање улагања и доношење инвестиционих одлука;
- Израду детаљног прегледа пројеката по стратешким циљевима свих нивоа власти у БиХ и анализе досадашњих инвестиционих одлука (у сарадњи са надлежним институцијама на нивоу БиХ и у ентитетима);
- Анализу недостајућих средстава за реализацију стратешких циљевима (у сарадњи са Секторима за буџет министарстава финансија);
- Развијање система за приоритизацију пројектних идеја у оквиру координације израде средњорочних планова институција на нивоу институција БиХ и ентитета;
- Даље усаглашавање процеса планирања јавне потрошње са процесом припреме буџета (у сарадњи са Секторима за буџет министарстава финансија);
- Финансијско праћење реализације пројеката из средњорочног програма рада Савјета министара, влада ентитета и плана рада институција;
- Прилагођавање информационе основе и механизма за управљање процесом идентификације, приоритизације и праћења пројеката из области Европских интеграција (у сарадњи са Дирекцијом за европске интеграције);
- Даљи развој капацитета министарстава финансија за управљање јавним инвестицијама;
- Даља координација развоја Програма јавних инвестиција са ентитетима и Брчко дистриктом БиХ, заснованог на заједнички развијеним методологијама.

Развој ПЈИ је усмјерен у правцу изградње система за праћење јавне потрошње, израду средњорочних планова развоја и праћење финансијске имплементације планова и стратегија

Припремило Министарство финансија и трезора БиХ
Сектор за координацију међународне економске помоћи уз техничку помоћ
пројекта „Развој капацитета у министарствима финансија на нивоу БиХ
и на ентитетском нивоу за ефикасно управљање јавним инвестицијама“,
финансираног од Шведске агенције за развојну сарадњу- Sida.

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

EMBASSY OF SWEDEN

Project funded by SIDA

TRIPLELINE
CONSULTING